

GYERGYÓI ÚJSÁG

POLITIKAI HIRLAP

Előfizetési árak:

Egy évre 160; félévre 80; negyedévre 45 Lei.
Hirdetések milliméter díjszabás szerint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:
T. IMETS BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Gyergyói Bank és Takarékpénztár R. T. emeletén
(Cziffra-féle ház.) Telefon: 25.
Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 3—5 óráig.

A Magyar Párt csikmegyei tagozatának intézőbizottsági ülése Csikszeredában.

Vita a szervezeti szabálytervezet körül.

Szeptember 30-án délután 3 órai kezdettel az Országos Magyar Párt csikmegyei tagozatának intézőbizottsága az október 10-én Gyergyószentmiklóson megtartandó országos nagygyűlésre, valamint a Magánjavak és a szervezeti szabályzattervezetre való tekintettel, teljes ülést tartott.

Incze Domokos, a párt csikmegyei tagozatának elnöke üdvözölve a megjelenteket, a központ által leküldött szervezeti szabályzattervezet pontjait ajánlotta megtárgyalásra, mint a gyűlés első pontját képező tárgyalást, mivel, ha abban az intézőbizottság bizonyos korrigálni valót talál, azt még szabályszerűen a nagygyűlés előtt legalább 8 nappal fel kell terjeszteni a központ elnökségéhez. Felkérte Részeg Viktor újságíró jegyzőkönyvvezetőnek, majd arravaló tekintettel, hogy a főtitkár lemondott, dr. Kolunbán József urat javasolja a főtitkári tiszttel való megbízásra.

Incze Domokos elnök, főesperes ez esetben már másodszor tér ki arra az ügyvitelt nehezítő tényre, hogy ő, személyében távol lakik a központtól, Csikszeredától és éppen erre való tekintettel, dr. Daradies ügyvéd urat ügyvezető alelnöknek ajánlva, személyében is kéri, hogy azt fogadja el.

Dr. Daradies indokokat hoz fel e fontos állás elfogadását, betöltését illetőleg, végül azonban az intézőbizottság egyhangú kérésére megnyugszik és vállalta azt.

Dr. Erős Péter titkár felolvassa a szervezeti szabály tervezetét és ebben az értelemben megkezdődik egy hosszasan tartó és igen éles vita, melyet dr. Gaal Alajos provokált.

E kérdésben a felhevült szócsaták káoszából alig lehetett pontos képet kapni a tekintettel arra, hogy a vita órákon át tombolt, amíg Páll Gábor dr. által felvetett és védett álláspontok győzelemre jutottak, de arra való tekintettel is, hogy lapunk terjedelme nem bírja meg a részletezést, a mai számunkban egészében leközölt tervezet §-ainak csak a vitás pontjairól teszünk említést és azt is csak általánosságban.

Dr. Gaal Alajos: a tervezetet hiányosnak mondja. Óriási hibáját abban látja, hogy a tömeges megszervezésre direktívákat nem ad, ugyancsak a gazdasági megszervezésre sem. A szabályzat abszolút nem alkalmas arra, jelentette ki, hogy egy nagy cél szolgáltatása állítsa és összefogja a milliós magyar erőket. Éppen ezért nem fogadhatja el tárgyalási alapul, azonban, ha az intézőbizottság többsége erre kényszeríti, a pártfegyelemre való tekintettel belenyugszik.

Dr. Kovács Károly: Ezelőtt egy évvel terjesztett elő egy indítványt, hogy az alapszabályok módosíttassanak. Grandpierre-nek tette azt a javaslatot a brassói nagygyűlés előtt, bár elismeri, hogy nem tartotta be a szabályos 8

napi terminust, amiért nem is vehették akkor azt tekintetbe.

A szervezeti szabálytervezet egy korrekt, jól megalkotott munka, amelyet a mai lehetőség szerint adni lehet. Kifogása csak a 9. §, ellen van.

Amerikában az elnököt a nép választja, Franciaországban a szenátus. Nekünk, akik demokráciák vagyunk, meg kell fontolnunk, hogy melyik forma jó, az amerikai-e, vagy a francia arisztokratikus demokrácia. A mi helyzetünkben az a forma jó, melyet nem a nép választ, hanem egy központi intézőbizottság tagjai. Példa rá a brassói nagygyűlés, ahol nagy közéleti férfainkat, politikusainkat bemocskolták, kigyót-békát kiáltottak reájuk nem csak elvi, de személyes okokból is. Ez nem vezethet jóra sem befele, sem kifele. De a mi helyzetünk nem is engedheti meg azt a szuverenitást az elnöknek, hogy esetleg az intézőbizottság fölé helyezkedve, adott alkalmakkor a puszta népre, melytől megbízatását kapta, hivatkozzék.

Puskás István: bár helyesli, mégis azt tanácsolja, maradjon meg a gyűlés mellett, hogy az elnököt a 9. §. teljes értelmében a nagygyűlés válassza.

Dr. Nagy Jenő: Sokkal jobban megfelel, ha az elnököt a nagygyűlés választja már csak azért is, mert így a románság által oly sokszor ért támadásnak (mágnás párt) is elejét veszik és nem szolgáltatnak arra még jövőben is alapot, bár ha ez a támadás eddig is alaptalan volt.

Gaal Endre dr.: Nem látja be, hogy miért kell ezt a tárgyalást folytatni, bizonyos részleteket helyesbíteni. Mert akkor mi lesz, ha más tagozat más és más pontok korrigálását, megváltoztatását kívánja? 30 tagozat 30 módosítási akarata csak káoszt okoz és keresztül nem vihető. Nem szabály kell, amely általánosságban megfelel, hanem ember a gátra.

Dr. Páll Gábor: Az a fontos, hogy a tervezetet, így ahogy van, alapul elfogadjuk-e, vagy nem, ahogy dr. Gaal Alajos indítványozta? Mindenesetre ez, ahogy így áll, egy keret, és a párt akkor nyer erőt és jogot, ha egyöntetűen egy meglévő általános és becsületes keretben helyezkedik el.

Ha van a szervezeti szabálytervezetben rossz, akkor azokra a részekre javasoljon az intézőbizottság megfelelő változtatásokat, de Csikmegye, mint vendéglátó, azt egészében nem utasíthatja vissza.

Észrevételeket tesz a 4-ik, 5-ik, 6-ik, 10-ik és 11-ik paragrafusokra, melyek közül a 5-ik §-ban a választmány felesleges voltát tárgyalja, amelyre szükség eddig sem volt, ezután sem lesz. A 10. §. változtatásában azt kívánja, hogy az elnöki tanács legalább 12-re emeltesse fel, míg a 11. §. ellenében a községek megalakulásai meghagyandók.

Dr. Gaal Alajos szintén paragrafus sze-

rint vette a tervezet módosítását, mely azonban eredményre nem vezetett úgy, hogy Orbán Ferenc esperes javaslatára a bizottság abban állapodott meg, hogy a tervezetet tárgyalási alapul elfogadja, de tekintettel az idő rövidségére, felterjesztéssel el arra nézve, hogy ez a nagygyűlésen ne tárgyalassék, hanem az egy külön bizottságnak kiadva, más időpontban kerüljön tárgyalás alá.

Dr. Bartos és dr. Gaal a gyergyói tagozat külön izolálását célzó beszédeiben szemrehányással illették a csiki vezetőséget, mert úgy látták, hogy Gyergyót negligálták. Különben a földrajzi helyzet is azt kívánja, és ha már Szászrégen, vagy a nyárádmenti 5—6 apró magyar csoport is külön működik, ez annál inkább megilleti Gyergyót, egy földrajzilag külön határolt 50—60 ezer élőlélek számú területet.

Görög Joachim szenátor és dr. László Dezső képviselő nem látja be, hogy miért kellene egy vármegyét ketté szakítani akkor, amikor Gyergyónak eddig is, ez után is meg van a lehetősége a részben önálló működésére és vezető munkásságára.

Itt e pontnál igen-igen vehemens vita keletkezett, melyet dr. Gaal rendezett ide nem illő akaratoskodás és kifejezéseivel, melyet azonban súlyára szállítottak dr. László és dr. Paal higgadt és magasan álló szavai.

A Csiki Magánjavak ügye.

Második pont: „Felhívás az Országos Magyar Párt Központi bizottságához a Csiki Magánjavak visszakövetelése ügyében” került terítékre.

Dr. László Dezső képviselő, kinek részszortjába tartozik ez a nagyfontosságú és különösen minket érdeklő ügy, bejelentette, hogy külön kidolgozott tervezetet fog benyújtani az október 9-iki előzetesgyűlésen.

Dr. Gaal Endre, a Magánjavak volt igazgatója tartott azután, egy igen pompás és emelkedett beszédet, melyben kifejtette, hogy ez az ügy, különösen reánk, csikmegyeiekre nézve, fontos. Abban a kellemes reményben volt, hogy a Magyar Párt erre nézve a csucsaipaktumban eredményeket ért el. Azonban, sajnos, a legkisebb eredménnyel sem kecsegtet a jövő. Éppen ezért mondja ki az intézőbizottság és tegyen a központi elnökségnek felterjesztést: „Csikvármegye székelő lakossága annak tudatában, hogy a Csiki Magánjavak vagyona tőle törvénytelenül koboztattak el s tudatában annak, hogy a törvénytelen állapot megszüntetése érdekében az Országos Magyar Párt is lépéseket tett, s megállapodásokat is létesített, amikor eddigi munkásságát megköszöni felkéri az Országos Magyar Pártot, hogy a kérdés megoldása érdekében minden eszközzel továbbra is munkáljon.”

Ha bizonyos időn belül eredménytelen marad minden erőfeszítés, akkor nem marad,

JANCSÓ és MIKLÓS

Gheorgheni — Gyergyószentmiklós. Főtér, Cziffra-féle ház.

Telefon: 41.

Mindennemű OLAJ

állandóan raktáron.

más hátra, mint az internacionális fórum elé járulás, amely jogunkban áll és ne essék senkinek rosszul, ha kényszerű helyzetünkben e fórumnál keressük azt az igazságot, melyet itt-hon el nem érthetünk.

Puskás és dr. Paal felszólalásai után dr. Kovács mondott frappáns igazságokat: Mi, akik itt vagyunk és sokan künn, ezrek és ezrek, a tulajdonosok, kérdés, hogy politikai kérdéssé tesszük-e a Magánjavak, egy nagy miliós közös vagyon ügyét, hogy ütkártya legyen a mindenkor kormányok kezében. Ám legyen, de a Párt részéről záros határidőhöz legyen kötve ez a politikai titokzatosság, és ha akkor is ígéret, és mindig csak hitegetés marad, bizonyos idő múltán kiragadtassék a politika medréből.

Iskolai és bírósági ügyek.

Harmadik pontul az iskolai visszaélések kerültek tárgyalásra. A Balota-ügy, melyben négyszeri intervenció és a miniszter határozott ígérete ellenére is döntés mai napig nem hozott, a magyarnyelven nem tudó regáti román tanítók Csikmegyébe való tömeges helyezése és a Comaniciu-féle sajtóper ügy, aki a pereket elvesztette és így a visszaéléseket maga a bíróság is elismerte, mai nap is állásban van.

A Magyar Párt október 10-iki közgyűlésére a vendégek egy része már 8-án (pénteken) a délutáni és az éjjeli vonattal megérkezik.

Kérjük ezért a vendéglátókat, szíveskedjenek oly irányban intézkedni és előkészülni, hogy a vendégek már pénteken délután és éjjel is a kijelölt helyeken fennakadás nélkül elszállásolhatók legyenek.

Az elszállásoló bizottság.

A „Magyar Párt” szervezeti szabályzatának módosítási tervezete.

1. §. A Magyar Párt tagja minden 20-ik életévét betöltött fedhetlen jellemű román állampolgár (férfi és nő), aki magát akár származásánál, akár érületénél, akár műveltségénél fogva magyarnak vallja, a Párt elveit, programját és szabályait elismeri.

2. §. A jelen szabályzatban meghatározott keretek között minden tag indítványozó és választható.

3. §. A Magyar Párt működési köre kiterjed Románia egész területére. A Párt Országos központi vezetőségének székhelye Kolozsvár. Ugyanitt van a Párt központi irodája is.

4. §. A Magyar Párt szervezete áll:

I. a) községi, városi szervezetből,

b) körzeti szervezetből. Ott, ahol egy községben kellő számú magyarság nem lakik és így a községi szervezet megszervezése nem lehetséges, két vagy több község magyar lakósaiból körzeti szervezet szervezendő,

II. a) megyei, b) olyan városi szervezetből, melyek alakulására a 20.000-nél több lakosságú városok jogosultak,

III. a szervezeteket egységbe foglaló központi vezetőségből.

5. §. Az egyes szervezetek szervei: A közgyűlés, választmány és az utóbbi kebeléből választott intézőbizottság. A választmány tagjainak számát a magyar lakosság száma határozza meg, amennyiben minden megkezdett 200 magyar lakásra egy-egy választmányi tag jut, a választmány tagjainak száma azonban 10-nél kevesebb és 100-nál több nem lehet. Ügyeinek vezetésére minden szervezet elnököt, alelnököt, titkárt, jegyzőt, pénztárost és ellenőrt választ. Ügykezelését és ügyrendjét maga állapítja meg.

30 tagon aluli választmány intézőbizottságot választani nem köteles.

6. §. Az egy vármegyében levő községi, illetve körzeti szervezetek egy megyei szervezetbe foglalandók össze. Az egy vármegye területén lévő szervezetek különösen a választási ügyek egységes vitelének biztosítása és a választással kapcsolatos kérdések állandó figyelemmel kísérése végett megyei választmányt létesítenek.

A szavazó körzetek területén fekvő községi vagy körzeti tagozatok egy végrehajtó bi-

Dr. Kolumbán a Csikszentmártoni járásbírósa visszaállítása érdekében emelt szót.

Dr. Daradies alelnök szintén a járásbírósa és a Piatra megyéhez kapcsolt gyergyói részek nehézkes vaggonjogi helyzetét tárta fel.

A nagygyűlés esiki kiküldöttjei

Ötödik pontul az országos nagygyűlésre kiküldöttek névsorát állapította meg az intézőbizottság, amely a két évvel ezelőtti 6 évre megválasztottak érvényessége mellett döntött s így a Gyergyóban előzőleg történt jelölés, mint szabálytalan, elesett.

A nagygyűlésre Csikmegyéből kiküldöttek, névsora: Dr. Kovács Károly, Dóczy János, Csikszereda, Bartha Ferenc Kásonujfalu, Darvas Albert, Péterffy József Csátószeg, Dénes Elek Szentimre, Karda Mihály Szentdomokos, Biró Ferenc Madéfalva, Péter József Csicsó, Orbán József Karcfalva, Ágoston József Szenttamás, Biró Kálmán Vacsárcsi, dr. Benke Antal, Szabó György, Puskás István, bankvezérigazgató Gyergyószentmiklós, Angi István, Sipos Sándor Szárhegy, Puskás István, Liebel Ede, Mezei Ferenc Ditrő, Borbély Albert Remete, Gaál Tamás, Balázs Imre, Alfalu, Török Ferenc Csomafalva, Péterffy Lőrinc, Páll Lajos Tekerőpat, Balázs Ferenc és Egyed József Ujfalu.

megkérés esetén a meghívásban jelölt helyre is összehívható az országos nagygyűlés.

Az elnöki tanács határozata alapján, vagy legalább négy megyei vagy municipiális szervezet kérésére rendkívüli országos nagygyűlés hívandó össze. Rendkívüli nagygyűlés összehívását a tárgy megjelölése mellett bármely szervezet is indítványozhatja.

Az országos nagygyűlés megtartásának helyét és idejét, valamint tárgysorozatát 15 nappal a gyűlés határnapja előtt a magyar újságokban közzé kell tenni. Ezenkívül valamennyi szervezetet, ugyancsak a nagygyűlésen személyes részvételi joggal bírót a tárgysorozat és egyéb tudnivalók közlése mellett külön is kell értesíteni.

A tárgysorozatba fel nem vett kérdéseket érintő indítványokat legalább nyolc nappal a nagygyűlés határnapja előtt az elnöki tanácshoz be kell terjeszteni. Az elkésztett előterjesztett indítványok a nagygyűlésen nem tárgyalhatók.

A határozatképességhez úgy rendes, mint rendkívüli nagygyűlésen a tisztikaron kívül legalább 70 kiküldött tag jelenléte szükséges. Határozatképtelenség esetén 15 napra Kolozsvárra összehívandó újabb nagygyűlés a megjelentekre tekintet nélkül jogérvényesen határoz.

10. A központi intézőbizottság a Pártnak politikai feladatai ellátására rendelt szerve, mely általában országos szempontból ellenőrzi és irányítja a pártélet minden megnyilatkozását.

A központi intézőbizottságnak hivatalból tagjai: a Párt elnöke, alelnökei, a Párt főtitkára, továbbá a magyar püspöki karnak tagjai, ugyancsak a törvényhozásnak a Magyar Párt programja alapján megválasztott szenátorai és képviselői, végül a megyei és a 4. §. II. b) pontja szerinti választmányok elnökei.

A fentiek felül az országos nagygyűlés 50 tagot választ a központi intézőbizottságba. A megválasztottak megbízatása négy évre szól. Választásuk, ha husz igazolt tag írásban indítványozza, szavazó-lapokkal, titkosan történik, egyébként pedig közfelkiáltással vagy szótöbbséggel. A választott tagoknak legalább fele a vidéken lakók közül kell választassék.

Az intézőbizottságok ülései zártak, a tanácskozás tartalma alatt és a hozott határozatok szigorúan bizalmas jellegűek.

Az intézőbizottság üléseinek határozatképességéhez legalább 25 tagnak a jelenléte szükséges.

Az intézőbizottság választja a főtitkárt, pénztárost, ellenőrt, ügyészt.

Az intézőbizottság a saját kebeléből az elnöki tanácsba nyolc tagot választ, kik közül legalább négynek vidékinek kell lennie.

Az intézőbizottság az alelnökök közül egyet az ügyvezetéssel megbízhat. Ezen megbízatás egy évre szól.

Az ügyvezetéssel megbízott alelnök a Párt és a pártiroda működését közvetlenül szemmel kíséri és ellenőrzi és végzi mindazokat az intézkedéseket, melyeket az elnök vagy helyettese az ő részére kijelöl.

Az intézőbizottság ügyviteli szabályzatát maga állapítja meg.

11. §. Az elnöki tanács előkészíti az intézőbizottság ülésein eldöntésre kerülő ügyeket, gondoskodik az intézőbizottság határozatainak végrehajtásáról és az intézőbizottságtól nyert meghatalmazás keretein belül végzi az intézőbizottság hatáskörébe utalt teendőket, a tett intézkedéseiről az intézőbizottságnak jelentést tesz.

Az elnöki tanács tagjai a Párt elnöke, alelnökei, az intézőbizottság által választott nyolc tag, valamint a Párt programja alapján álló országgyűlési tagok által alakított parlamenti csoport elnöke. Amennyiben az elnöki tanács fenti tagjai között a szenátusnak és kamarának legalább egy-egy tagja nem volna, ez esetben a Magyar Párt programja alapján megválasztott szenátorok és kamarai tagok külön-külön delegálnak egy-egy tagot az elnöki tanácsba. Utóbbiaknak ebbeli megbízatása azonban csak addig tart, amíg a szenátusnak, illetve a kamarának tagjai. A megválasztott 8 tag megbízatása a választásuk után tartandó rendes orszá-

gos nagygyűlést követő intézőbizottsági ülésig tart.

Az elnöki tanács jegyzője a Párt főtitkárja. A hozott határozatok érvényességéhez legalább öt tag jelenléte szükséges. A határozathozatal egyszerű szótöbbséggel történik. Szavazategyenlőség esetében elnök dönt, de utalhatja a kérdést újabb elnöki tanács elé. Ha az elnöki tanács jelenlevő tagjainak harmadrésze kívánja a hozott határozat végrehajtását, fel kell függesztetni és az ügyet az intézőbizottság döntése alá kell terjesztetni. Az elnöknek ebben az esetben is joga van a kérdést napirendről levenni és az elnöki tanács következő ülésére kitűzni. Ezen, valamint a fentebb említett hasonló természetű elnöki intézkedés esetében a következő elnöki tanács feltétlenül dönteni köteles a kérdésben.

Az elnöki tanács a szükséghez képest tartásokat s ezek alapján napját vidéki tagjaival kell időben közli. Üléseit rendszerint Kolozsvárt tartja, de a szükséghez képest másutt is tarthatja ezeket.

Az elnöki tanács ügyviteli szabályzatát maga állapítja meg.

Az elnöki tanács egyes ügyek felvilágosítása végett a vidéki szervezeteket külön megbízottak küldésére utasíthatja. Ezek a megbízottak az illető ügy tárgyalásában résztvehetnek, de szavazati joguk nincsen.

Az elnöki tanács ülései zártak. A tanácskozás tartalma és a hozott határozatok szigorúan bizalmas jellegűek.

12. §. A központi tisztikar tagjai közül csak az elnök, alelnökök s a főtitkár tagjai a központi intézőbizottságnak. A tisztikar többi tagjai az intézőbizottság ülésein felvilágosítás megadása végett jelen lehetnek, de szavazati joggal nem bírnak. Az országos nagygyűlésnek azonban a központi tisztikar valamennyi tagja szavazati joggal rendelkezik.

13. A Magyar Párt programjával megválasztott szenátorok és képviselők egy Parlamenti Csoportot alkotnak, melynek vezetője a Párt elnöke, ennek akadályoztatása esetén azon alelnök, aki a szervezeti szabályok szerint az elnök helyettesítésére hivatott. Mindezek még akkor is vezetői a Parlamenti Csoportnak, ha a parlamentnek nem is tagjai. Utóbbi esetben azonban a parlamenti Csoport a saját kebeléből választhat alelnököt, aki az esetben elnököl és vezeti a Parlamenti Csoportot, ha a Párt elnöke vagy ennek a szervezeti szabályok szerint jogosított helyettese nem elnökölhethetne.

A megválasztott szenátorok és képviselők az Országos Nagygyűlés, a Központi Intézőbizottság és a saját megyéikbeli különböző szervezeteknek hivatalból a tagjai mindaddig, amíg szenátor, illetve kamarai mandátumok érvényben van. A parlamenti ciklus lejártával is megmaradnak e szervezetek tagjai gyanánt mindaddig, míg az új választások végbe nem mentek és a parlamenti igazolás meg nem történt.

A Parlamenti Csoport és ennek egyes tagjai a központi vezetés által jelzett irányelvek szerint tartoznak működésüket kifejezni. A központi vezetés előleges tudta és beleegyezése nélkül más politikai párttal vagy ennek vezetőjével, tagjaival külön tárgyalásokat vagy megegyezést nem kezhetnek. A Parlamenti Csoport tagjai a Párt elnöksége által elintézés végett hozzájuk utalt feendőket pontosan és kellően teljesíteni kötelesek.

14. §. A Magyar Párt elnöke ellátja az Országos Pártszervezet minden irányú képviselőt, összehívja az országos nagygyűlést, a központi intézőbizottságot, és elnököl azok ülésein.

Az elnököt, ha ez akadályozva van, az alelnökök és pedig az első megválasztásuk sorrendjében helyettesítik.

15. §. A Magyar Párt tisztikarának, választmányainak, bizottságainak s elnöki tanácsának tagjai azon idő elteltével, melyre megbízásuk szól, újból választhatók.

16. §. Az eddig érvényben volt szervezeti szabályok értelmében adott tiszti, valamint intézőbizottsági tagságra vonatkozó megbízások azon időtartamra, melyre a megbízás ennek

adásai idején szólott érvényben maradnak.

17. §. Az országos Pártszervezet költségvetésében megállapított szükségletei fedezéséről megfelelő módon gondoskodik.

Az egyes szervezetek saját szükségleteik fedezéséről önmaguk gondoskodnak.

Az egyes alsóbb szervezetek a céljakra begyűlt összeg egy harmadikrészét a megyei és municipális szervezetek útján az országos pártszervezet költségvetésében megállapított szükségletek fedezésére a központba beszolgáltatni kötelesek.

Meghívó.

Az Országos Magyar Párt Közgazdasági szakosztálya 1926. október 9-én, szombaton, délelőtt 10 órakor Gyergyószentmiklóson, az Ipartestület tanácstermében nyilvános közgazdasági gyűlést tart, melyre a szakosztály tagjait, a tagozatok nagygyűlési kiküldöttjeit és az érdeklődőket tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

I. Elnöki megnyitó. Jegyzőkönyvhitelesítés.

II. Az október 10-iki nagygyűlésen előterjesztendő jelentés és javaslatok s ezzel kapcsolatosan az erdélyi magyarság főbb gazdasági problémáinak tárgyalása:

1. A mezőgazdasági termelés fejlesztése s az állattenyésztés főbb problémái. Előadó: Molnár Imre, Gazdasági Egyleti titkár, Szatmár.

2. A gabona és állatkereskedelem akadályai. Az agrárvámok. A mezőgazdasági adóügy. A mezőgazdasági kamarákról szóló törvény s e kamarák eddigi működéséről szerzett tapasztalatok. Előadó: Török Bálint, az Erdélyi Gazdasági Egylet titkára, Kolozsvár.

3. A mezőgazdasági szakoktatás. Előadó Cs. László László nagybirtokos, szakosztályi elnök. Lapusnyak.

4. Az agrárreformmal kapcsolatosan még megoldásra váró kérdések. Az állami rezervák felhasználása. Az okleveles gazdatisztek igényei. A kisajátított földek vételárának kifizetése. A beltelkek kisajátításának kérdése. Előadó: Dr. Szász Ferenc földbirtokos, Dezmér.

5. Az erdélyi magyarság mezőgazdasági szervezői kiépítése. Előadók: Dr. Nagy Endre, Gazdasági Egyleti titkár, Dés, és Orbán Balázs, a Székely Földműves Szövetség igazgatója, Marosvásárhely.

6. A mezőgazdasági hitel. Előadó: Bárdos Péter, szakosztályi alelnök.

7. A Gazdasági Hitelszervezetek szerepe és feladatai. Előadó: Dr. Ferencz József, a Gazdasági Hitelszervezetek Szövetségének alelnöke.

8. A telepések kérdése. Előadó: Dr. Tornyai Gyula, szenátor.

9. Az erdőgazdaság problémái, különös tekintettel az erdőkisajátításokra. A csikmegyei magánjavak. Az ősmarosszéki havasbirtok. Előadó: Dr. László Dezső, orsz. képviselő.

10. A szőlőgazdaság, bortermelés és borértékesítés. Előadó: Dr. Kotz János, orsz. képviselő.

11. A kereskedelmi és iparkamarákról szóló új törvény kritikája s e kamarák eddigi működése. Előadó: Szakács Péter szenátor, volt iparkamarai főtitkár.

12. A magyar iparososztály megszervezése. A kisipari hitel. Az új ipartörvénnyel szemben támasztott kívánságaink. Az iparosság főbb sérelmei és kívánságai. Előadók: Szabó Károly asztalosmester, szakosztályi elnök, Nagyvárad és Szabó Réni csücszmester, ipartestületi elnök, Brassó.

13. Az ipari szakoktatás kérdése. Az iparos tanoncotthonok. Előadó: Csizsár Lajos építész, Marosvásárhely.

14. A kontármunka elleni védekezés. Előadó: Részegh Viktor ipartestületi titkár, Csikszereda.

15. A nagyipar főbb problémái. Vámpolitikánk. Szállítási nehézségeink. Az ipari hitel. A munkásbiztosítás. Előadó: Dr. Lakatos Sándor, a Gyáriparosok Szövetségének főtitkára, Marosvásárhely.

16. A munkakamarákról alkotandó tör-

vény. Előadó: Dr. Weisz Sándor, orsz. képviselő.

17. A pénzügyi válság s a leu stabilizációja. A likvidációs kérdések. A hadikölcsön probléma. Előadó: Dr. Gyárfás Elemér szenátor.

18. A kereskedelmi szabadság. Előadó: Dr. Roth Hugó ügyvéd, Kolozsvár.

III. Indítványok.

A gyűlés tárgyalásaiban tanácskozási joggal résztvesznek a Magyar Párt tagozatainak összes igazolt nagygyűlési kiküldöttjei, netaláni vitás kérdésekben szavazati joggal döntenek a közgazdasági szakosztály tagjai.

Az egyes előadások tartama 10 perc (4-5 gépirásos oldal), a hozzászólásoké 3 perc. A hozzászólásokról lehetőség szerint gyorsírási feljegyzések készülnek. Tervbe van véve az előadások, hozzászólások és határozatok kinyomtatása és publikálása.

Bizalommal kérjük az erdélyi magyarság közgazdasági életének elméleti és gyakorlati munkásait, hogy a gyűlésen minél nagyobb számmal résztvevni s szakosztályunkat közgazdasági programunk kialakításában szaktudásukkal és értékes tapasztalataikkal támogatni szíveskedjenek.

Az Országos Magyar Párt Közgazdasági Szakosztályának Kolozsvárt, 1926. szeptember 26-án tartott üléséből.

Dr. Gyárfás Elemér s. k.

elnök.

Berivoy István s. k.

főtitkár.

Felhívás vidéki előfizetőinkhez!

Jelen lapszámunkhoz mellékelve postautalványt küldünk vidéki előfizetőinknek és kérjük, hogy annak felhasználásával előfizetési díjaikat, lehetőleg forduló postával, kiadóhivatalunk címére elküldeni szíveskedjenek.

Kérjük a díjak pontos beküldésére, hogy a lap küldése fenakadást ne szenvedjen.

Egyszerű formahiba miatt el lehet veszíteni a nyugdíjjogosultságot.

A csatolt területeken több ezerre tehető azoknak a szerencsétleneknek a száma, akik az impériumváltozás után nyugdíj nélkül kerültek ki hivatalukból. A nyugdíjjogosultság elbírálása úgy az ilyen tisztviselőknél, mint azoknál, akik az impériumváltozás után korhatár betöltése vagy az államnyelv hiányos tudása miatt kerültek ki hivatalukból, rendkívül nehéz, mert hosszú ideig Bukarestben intézték a nyugdíjkérések elintézését, ahol éppen mert az akták rendkívül felszaporodtak, évekig kellett várni az elintézésre. Ez a helyzet némileg változott akkor, amikor a bukaresti központi nyugdíjmegállapító bizottság munkakörét decentralizálták és az elintézetlen iratokat a táblai székhelyek területén megalakított nyugdíjmegállapító bizottságok között szétosztották.

Kolozsváron a legjobb igyekezettel látott hozzá a bizottság a bukaresti restancia feldolgozásához. Hetenként kétszer is tartott ülést, hogy a kéréseket végleg elintézzék, azonban az érdemi elintézés rendkívül megnehezítette az, hogy a kérvények rendszerint hiányosan voltak felszerelve, hogy a bizottság a legjobb akarata mellett sem tudta megállapítani a nyugdíjjogosultságot. Csak a kolozsvári tábla területén 200 ilyen elintézetlen ügy van és a bizottság hiába hívta fel a hiányok pótlására a feleket, a felhívásnak mindeddig nem tettek eleget.

Pop Victor dr. semitőszéki bíró a kolozsvári nyugdíjmegállapító bizottság elnöke, a napokban lent járt Bukarestben, ahol referált a még folyamatban lévő ügyekről a nyugdíjügyek vezérigazgatójánál és megkérdezte, mi fog történni az elintézetlen ügyekkel. Itt aztán azt a választ kapta, hogy azokat a kéréseket, amelyekben a felek a hiány pótlására vonatkozó felhívásnak nem tettek eleget, vissza kell utasítani és hogy ezek nyugdíjjogosultságukat véglegesen elveszítik.

Figyelmébe ajánljuk ezt a tényt a nyugdíjasoknak már csak azért is, mert ha ez év végéig a hiányzó okiratokat nem mutatják be, vége a nyugdíjuknak és akkor az a nyomor és nélkülözés, amelyben most élnek, állandósulni fog.

A középiskolai egyenruha kérdéséről.

Az egyik kolozsvári reggeli napilap néhány nappal ezelőtt azt az öröndetes hírt tette közzé, hogy Petrovici miniszter előlított hivatali elődjének a középiskolai egyenruha kötelező viselését elrendelő utasításától.

Erre meglepetésszerűen, a bukaresti lapok Potrivici miniszter újkeletű rendeletét tették közé, amely ugyancsak komolyan, még pedig a eljárás — és beszerzés rendjét is szabatosan meghatározó rendeletben kötelezte a középiskolai tanuló ifjúságot új egyenruha beszerzésére és viselésére.

A gyermekek amugy is méregdrága oktatást még elviselhetlenebbé és költségesebbé tevő rendszernek ez a további kiépítése megdöbbentő hatást váltott ki a szülők körében is, keserűségüket pedig fokozzák azok a részletek, amelyek a bukaresti sajtóban látnak napvilágot.

A Viitorul szeptember 27-iki száma például súlyos vádaként állít fel az egyenruha postójának szállítási módozatairól.

— Bizományi üzletről beszélnek — írja a liberálisok lapja — „valaki” részéről és bizonyos dolgokról, amelyek nem férhetnek össze olyan intézmény szükséges erkölcsi tekintélyével, aminő a közoktatásügyi minisztérium. Nyilatkozatra van tehát szükség — folytatja Viitorul — amely teljesen szabatos felvilágosítást adjon ebben a kérdésben, nyilvánvalóvá téve egyebek közt, hogy a szállítást illetően is miképpen tartották tiszteletben a törvény rendelkezéseit?

— Egyidejűleg köteles határozott feleletet adni a minisztérium az alábbi kérdésekre:

Minthogy a minisztérium a múlt őszön kijelentette, hogy az egyenruhának hamuszürke-, vagy kakiszinűeknek kell lenniök, hogyan lehetséges, hogy ma, a jelenlegi minisztérium eltiltja a hamuszürke egyenruha viselését s ezáltal használaton kívül helyezi a gyermekek

egy nagy tömegének jó állapotban levő uniformisát és arra kötelezi a többnyire szegénysorsú családokat, hogy másszínű ruhát csináltassanak gyermekeiknek?

Megállapíthatjuk a magunk részéről is, hogy ez az egész középiskolai uniformis kérdés kiméletlen támadás a tanulók szülőinek zsebei ellen. Hiszen tudja mindenki, hogy akik középiskolába adják gyermekeiket, az iskolai év elején lelkiismeretesen s teherviselési képességük végső határáig menő erőfeszítéssel kiöltöztetik őket. Sok esetben kölcsönveti pénzen abban a jóhiszemben ringatva magukat, hogy ezzel a ruházattal hűvös, pünkösztig beérk. Addig egy fillér sem szerepelhet tehertétel gyanánt a család költség-előirányzatában. És ha mégis új ruházatról kellene gondoskodni, — éppen most a tanév elején — a háztartás egyensúlya felbillen, beállnak az anyagi zavarok, a válság s a beláthatatlan lejtőn való zuhanás.

Nem tételezhetjük fel, hogy Petrovici miniszter mindezeket komolyan megfontolva, tudatosan akarná ezzel az intelligens társadalom nyomorát növelni. A középiskolai tanulóknak az egyenruha viselését legfennebb meg kell engedni, de arra rákényszeríteni, valóban erőszakoskodás és gazdasági csapás.

*

Ezt mondja az Ellenzék és mi csak annyit fűzünk hozzá, hogy szíveleje meg mindezeket a helyi liceum igazgatósága, ha említett jóakaratáról bizonyosságot óhajt tenni, de addig is ne igyekezzék kézzel-lábbal dolgozni azon, hogy a magyartagozatra vonatkozókat számát 35-nél kevesebbre csökkentse. Különben ez a szám is, valószínű, rendelet nélküli haszám, mert a román osztályok 7—8 növendékkel is megnyílhattak a közeli multban. Vagy úgy, nekik minden, nekünk semmi?

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Kérem, szíveskedjék becses lapjában az alábbi helyreigazító soraimnak helyet adni.

A „Gyergyói Ujság” szeptember 24-iki 39. számában a „Steaua României” biztosító társaságnak egy reklám céljait szolgáló hirdetése jelent meg. Mindenkinek joga van magát reklamirozni. Mindaddig, amíg a hirdetés a reklám keretei között mozog, nincsen is és nem is lehet senkinek ellene kifogása.

Tiltakozunk, ellenben az ellen, hogy valaki a „bárhon másutt fennálló biztosítási kötvények,” „szakszerű” felülvizsgálásával maszlagolja ezen a téren nem mindig jártassággal bíró közönségünket.

Biztosítjuk a tisztelt közönséget, hogy bármely komoly és régi biztosító intézetnek van és vannak olyan szakemberei, mint az általunk ismeretlen ur.

Székelységünk becses figyelmét pedig felhívjuk ama körülményre, hogy legjobban reklám az, amit valamely társaság multjával vitt bele a közönség tudatába.

Az I. Erdélyi B. T. tisztviselője:
Varga János.

HIREK.

— **Házasság.** F. hó 23-án vezette oltárhoz a gyergyószentmiklósi örmény templomban ifj. Fejér Miklós csikszépvízi birtokos és kereskedő Szebeny Rózsikát, Szebeny Gerő ny. táblabíró és neje, Merza Etelka, kedves leányát. Az esketést Görög Joachim kanonok végezte egy szép beszéd kíséretében. Este a Kriesa Andor-féle étteremben volt a lakoma, ahol az ifjú párt Szabó György apát, főesperes plébános él-tette. Sok szerencsét.

— **Athelyezés.** Popiceanu Constantin adminisztrator finane Huri-ba lett áthelyezve, helyette Victor Mureseanu, aki eddig a pénzügyminisztériumban volt director, lett Csikszeredába adminisztrator minőségbe kiküldve.

— **Adományok a Gyergyói Árvaháznak.** A Gyergyói Első Takarékpénztár r. t., valamint a Gyergyói Bank r. t. Csiky Jenő vezérigazgató halála alkalmából koszoru megváltás címen a

Gyergyói Árvaháznak 1000 leit ajándékozott, Serima Nicu távozó erdőgondnok dr. Gaal Alajos orvos szíves közvetítése útján 2000 leit, az Alfalvi Takarékpénztár 420 leit, a gyergyószentmiklósi Gazdasági és Ipari Hitelszövetkezet Szabó György közvetítése folytán 500 leit. Isten fizesse! A gondnokság.

— **Az Országos Magyar Párt közgyűlésével** kapcsolatosan a felajánlott fuvarokat az elszállító bizottság a következőleg osztotta be:

Pénteken, október 8-án 1/6 órakor a Marosvásárhely felől érkező vonathoz: Lázár János, Kopacz Béla, Jakabffy Béla, Kriesa Andor (autó), Kereső Andor.

Pénteken, 8-án este 3/9 órakor Brassó felől érkező vonathoz: Halász Adolf, Gereöffy Csanád, Miklóssy Béla, Ferenczy Márton, Pál Péter és Palavits Márton.

Pénteken, 8-án este 1/2 10 órakor a Marosvásárhely felől érkező vonathoz: Lázár János, Mélik István, dr. Miklósy Viktor, Csiky Kálmán, Kopacz Béla, Jakabffy Béla, dr. Lázár Péter (autó).

Szombaton, 9-én reggel 5 órára Brassó felől érkező vonathoz: Vass Imre, Kolunbán Ferenc, Szász Félix, ifj. Szász István, és Janesó és Miklós.

Szombaton, 9-én reggel 1/2 8 órára Marosvásárhely felől érkező vonathoz: Halász Adolf, Novák Béla, Kolunbán István, Kémenes Lajos, ifj. Melles Ferenc, Kémenes Antal.

Szombaton, 9-én déli 1/2 11 óra Brassó felől érkező vonathoz: Lázár István, Kastal Alajos, Madaras Ágoston, Gereöffy Csanád.

Szombaton, 9-én déli 1/2 1 órára Marosvásárhely felől érkező vonathoz: Ferenczy Lajos, György István, Beneze Márton, Kereső Andor.

Szombaton, 9-én délután 1/2 6 órára Marosvásárhely felől érkező vonathoz: Az összes felajánlott fuvarok és autók.

Szombaton, 9-én este 3/9 órára Brassó felől érkező vonathoz: Török József, Kémenes Miklós, Kary Vencel, ifj. Szász István.

Szombaton, 9-én este 1/2 10 órára Marosvásárhely felől érkező vonathoz: Réthi József, Biró Vencel, Török István, Ferenczy Márton.

Vasárnap, 10-én este 5 órára Brassó felől érkező vonathoz: György Fazakas András, Magyari István György Fazakas Sándor.

Vasárnap, 10-én reggel 1/2 8 óra Marosvásárhely felől érkező vonathoz: Kémenes József, György Fazakas Péter és ifj. Pál Sándor.

A beosztásról és illetékeket az elszállító bizottság irában is megkeresi de ez uton is kéri,

a kijelölt időben a vasutalomáshoz felajánlott fogatjaikat okvetlenül kiküldeni szíveskedjenek.

Ezuttal felkéri az elszállító bizottság a bérkocsisokat, hogy pénteken, 8-án este 6 órától vasárnap reggel 8 óráig az állomásra beérkező összes vonatokhoz lehetőleg mindnyájan jelenjenek meg s ezáltal az elszállító bizottságnak segítségére legyenek.

— **Bucsu.** Marconescu Theodor és neje, született Olajos Rózsika, ez uton is istenhozzádó mondanak jóbarátainak és ismerőseiknek Székelyudvarhelyre való eltávozásuk alkalmából. Kérik, hogy tartsák meg őket a kedves Gyergyóiak jó emlékkéiben, miként ők is csak szeretettel gondolhatnak rájuk. A viszontlátásra.

— **Az erdélyi magyar kultúra értékéről** Egy kiváló angol politikus, William Hamilton Drummond, az Egyházi Jóbarátság Világszövetségének szervező-főtitkára hétfőn este érdekes előadást tartott a budapesti Deák-téri polgári evangélikus iskola disztermében.

— Bizonyos, — mondotta az előadó, — hogy a vallási kisebbségek sorsa a mainál sokkal rosszabb lenne, hogyha az Egyházi Világszövetség segítségükre nem siet. Nem hiszem, hogy egyetlen kormánynak is sikerülne Erdélyben megsemmisíteni az anyanyelvet, a magyar művelődés ősei eszközeit.

Részletesen szól itt Drummond a Világszövetség eddig végzett munkájáról, s utána pedig így szól:

— Némely országban — mondotta Drummond erős hangsúllyal — az iskolakönyvek tele vannak erőszakos elfogultsággal és már a gyermekek lelkébe is gyűlöletet akarnak csepegtetni. Ezzel az eljárással voltaképpen magát a kereszténységet a keresztényi szellemet diszkreditálják és az Egyházak Világszövetsége nem nézi tétlenül az ilyen eltévelyedést. A minap hosszú időt töltöttem Erdélyben. Hódolattal kell megemlékeznem azokról a magyarokról, akiket Erdélyben láttam, mert hősiességgel és kitartással hordozták a mai súlyos idők terheit. Az erdélyi magyar kultúra közkinccse az egész emberiségnek és önök elé legfőbb kötelességül állítom, hogy a világ előtt újból és újból feltárják a magyar kultúra erényeit.

* **Kitűnő házikoszt teljes ellátással Csere-utca 6. szám alatt kapható.**

* **Szárhegyi-ut 15. számú ház és telek,** az utóbbi egészben vagy parcellázva is, eladó. Feltételek a tulajdonosnál. 3-1

* **Eladó a Kisköz-utca 7. szám alatt,** a néhai Simon Balázs-féle belfőség, melyen van két lakóház és gazdasági épület. Értekezni lehet Czaka Bélánéval Mercurea-Ciuc—Csikszereda. 1

Kiadó lap tulajdonos: Puskás J. István.
Minden cikkért írója felel.

Zamatos izü fajalmák és körték

vékánként kaphatók Fürdő-utca 8. sz. alatt.

Ügyvédi irnokot

keresek azonnali belépésre. — Gyakorlattal bíró és román nyelvben jártas fiatal emberek előnyben részesülnek.
Dr. Vámos Nándor ügyvéd.

Tanulónak

fűszer- és bőrüzletbe két fiut felvesz

Biró Ferenc

kereskedő Gheorgheni. 2-1

Legujabban megjelent

román, magyar, német és francia szövegű

zeneművek

KAHAN

könyv és papírkereskedésben kaphatók.

Moravetz-féle zeneművek bizományosa.